

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

In overeenstemming met de afspraken die bij de verzelfstandiging van Bibliotheek Rotterdam zijn vastgelegd (oprichtingsstatuten Stichting Bibliotheek Rotterdam, artikel 18.1), legt Bibliotheek Rotterdam het meerjarenbeleidsplan ter goedkeuring voor aan het college. Het college heeft het meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028 van Bibliotheek Rotterdam getoetst aan de uitgangspunten voor het meerjarenbeleid, zoals door u vastgesteld op 28 september 2023 (23bb006142).

Met deze brief informeert het college u over het meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028 van Bibliotheek Rotterdam en ons besluit om het meerjarenbeleidsplan vast te stellen. U treft het meerjarenbeleidsplan tevens als bijlage bij deze brief aan.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Uitgangspunten meerjarenbeleid 2025 -2028 Bibliotheek Rotterdam (23bb006142).

Toelichting:

Op 28 september 2023 heeft u de volgende uitgangspunten voor het meerjarenbeleid 2025 – 2028 voor Bibliotheek Rotterdam vastgesteld:

1. Bieden van maatwerk en inclusiviteit
2. Bereikbaarheid en toegankelijkheid van bibliotheekdiensten
3. Aansluiten bij gemeentelijke prioriteiten
4. Beheren en ontsluiten van gemeentelijk erfgoed
5. Flexibele bedrijfsvoering
6. Tonen van ondernemerschap en innovatie

Bibliotheek Rotterdam heeft op basis van deze uitgangspunten een meerjarenbeleidsplan voor de jaren 2025 – 2028 opgesteld. Het college heeft de bevoegdheid om te toetsen of dit meerjarenbeleidsplan voldoet aan de door u vastgestelde uitgangspunten. Wij hebben het meerjarenbeleidsplan beoordeeld. Ook hebben we een onafhankelijk expert het meerjarenbeleidsplan laten beoordelen. Zowel op basis van onze eigen beoordeling als op basis van de beoordeling van de onafhankelijk expert, hebben we geconcludeerd dat het plan voldoet aan de door u vastgestelde uitgangspunten. Hieronder lichten wij dit toe.

Strategische richting Bibliotheek Rotterdam periode 2025 – 2028

Bibliotheek Rotterdam wil bijdragen aan de ontwikkeling van taal- en digitale vaardigheden van Rotterdammers en tegelijkertijd de verbinding leggen tussen degenen die daarin (nog) niet mee kunnen en zij die daarin vooroplopen. Dit doet Bibliotheek Rotterdam door ruimte te maken voor experimenten met digitale en maatschappelijke innovatie. Ze intensiveren hun inspanningen om taalplezier te vergroten zodat Rotterdammers bewust, kritisch en actief mee kunnen blijven doen, ook op de vele onderwijsinstellingen waar Bibliotheek Rotterdam actief is. Het programma van Bibliotheek Rotterdam komt tot stand in co-creatie, met bezoekers en met de vele partners in de stad. Tot slot blijft Bibliotheek Rotterdam werken aan een bibliotheek die overal in Rotterdam nabij en gebruikersvriendelijk is.

Bibliotheek Rotterdam heeft een viertal strategische ambities geformuleerd:

1. Rotterdammers zijn taalvaardig, ervaren taalplezier en zijn in staat om bewust, kritisch en actief deel te nemen aan de samenleving.
2. Rotterdammers zijn digitaal vaardig, mediawijs en klaar voor de digitale toekomst.
3. Rotterdammers maken hun bibliotheek.
4. Rotterdammers kunnen drempelloos in de bibliotheek terecht.

Uitgangspunt 1: Bieden van maatwerk en inclusiviteit

Bibliotheek Rotterdam zet zich de komende periode in om maatwerk en inclusiviteit te bieden. Dit doet Bibliotheek Rotterdam onder meer door voor elke vestiging een analyse en plan te ontwikkelen, in nauwe samenwerking met de bewoners zelf en lokale partners (co-creatie). De bibliotheek gaat samen met partners uit de wijk actief op zoek naar deze doelgroepen om te komen tot een aantrekkelijk en zichtbaar aanbod. Hiermee wordt het aanbod in de wijken nog meer afgestemd op de behoeften uit deze wijken.

Daarnaast zet de bibliotheek zich in om ook de collectie verder toe te spitsen op lokale behoeften. De inhoud en het proces van modern collectioneren richten zich, in samenhang met de activiteiten, op het betrekken van inwoners, onder meer door gebruik te maken van gastcollectioneurs. De Rotterdammer herkent zich hierdoor in de collectie en actuele onderwerpen worden veelzijdig belicht, door de collectie-aanschaf te richten op de specifiek lokale behoefte.

Uitgangspunt 2: Bereikbaarheid en toegankelijkheid van bibliotheekdiensten

Bibliotheek Rotterdam heeft in 2023 een onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van bibliotheekvestigingen in de stad en de verschillende behoeften van de wijken. In de komende periode brengt Bibliotheek Rotterdam de inzichten uit dat onderzoek in de praktijk. Dit betekent dat alle vestigingen op maat geschikt(er) worden gemaakt om te verblijven, te programmeren en de openingstijden zo ruim mogelijk in te stellen. Zo wordt de bibliotheek voor een breed publiek toegankelijk. Zowel de fysieke als mentale toegankelijkheid van bibliotheken wordt hierdoor vergroot. Onder meer het uitbreiden van het aantal locaties naar 23 en het versterken van het aanbod bij verschillende locaties (mede mogelijk gemaakt met Rijksmiddelen) maakt dat Bibliotheek Rotterdam met een nog fijnmaziger netwerk bij Rotterdammers in de buurt is. De aanwezigheid van Bibliotheek Rotterdam met het 'de Bibliotheek op School' programma op o.a. basisscholen is hiervan een belangrijk onderdeel dat verder zal worden uitgebreid.

Een primair uitgangspunt in de strategie van Bibliotheek Rotterdam is 'niet alles zelf te doen', maar samen te werken met partners met overeenkomende doelstellingen. Waar mogelijk versterkt Bibliotheek Rotterdam de impact samen met samenwerkende partners, zoals het onderwijs, voorschoolse voorzieningen, welzijnsorganisaties, culturele organisaties. Daarbij gebruiken ze de kracht, kennis en kunde van de lokale gemeenschap. Met deze samenwerkingen wordt de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de bibliotheek zelf, maar ook van de partners vergroot.

Uitgangspunt 3: Aansluiten bij gemeentelijke prioriteiten

Bibliotheek Rotterdam sluit expliciet aan bij verschillende gemeentelijk prioriteiten, zoals het terugdringen van laaggeletterdheid, het vergroten van inclusiviteit en tolerantie, het terugdringen van eenzaamheid, het vergroten van basis (computer)vaardigheden en het scheppen van gelijke kansen voor jongeren. Bibliotheek Rotterdam heeft onder meer de ontwikkeling van taalvaardigheid en digitale vaardigheden als primaire ambities geformuleerd voor de komende periode. Bovendien heeft Bibliotheek Rotterdam een aantal focusprogramma's voor kinderen, jongeren en volwassenen/ouderen. Ook hierin komen op maat gemaakte programma's naar voren, gericht op taal- en digitale vaardigheden, maar ook sociale en digitale inclusie.

Uitgangspunt 4: Beheren en ontsluiten van gemeentelijk erfgoed

Bibliotheek Rotterdam beheert de Erasmuscollectie, de beeldcollectie Atlas Van Stolk, en verschillende andere unieke Rotterdamse deelcollecties. De Erasmuscollectie is de grootste collectie ter wereld met boeken van en over Desiderius Erasmus en werd in 2023 toegevoegd aan het UNESCO Memory of the World Register. In verband met de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek worden deze collecties de komende jaren beheerd in het Gemeente Archief. Met drie (reizende) tentoonstellingen per jaar, educatieprojecten en publiekspresentaties houdt Bibliotheek Rotterdam deze unieke collecties toegankelijk voor een breed publiek en zet hiermee aan tot kritisch denken én kritisch kijken.

Uitgangspunt 5: Flexibiliteit van de bedrijfsvoering

Flexibiliteit in de bedrijfsvoering is voor de bibliotheek enerzijds beleidsinhoudelijk en anderzijds financieel van belang. De bibliotheek beschrijft in haar inhoudelijke plannen meer aandacht te besteden aan onderzoek, opkomende technologieën en digitale platforms, om trends snel te duiden. In haar programma's geeft de bibliotheek aan te werken met community-librarians die snel inspelen op de steeds dynamische vraag uit wijk en stad. Dit maakt dat de bibliotheek snel kan inspelen op ontwikkelingen in de sector. Uit het meerjarenbeleidsplan blijkt dat men zich bewust is van het belang haar bedrijfsvoering zowel inhoudelijk als financieel wendbaar in te richten om maximaal in te spelen op veranderende vraag en omstandigheden.

Uitgangspunt 6: Tonen van ondernemerschap en innovatie

In lijn met de uitgangspunten zet de bibliotheek in op ondernemerschap met financiële en maatschappelijke opbrengst. In de eerste plaats zorgt Bibliotheek Rotterdam voor inkomsten uit verhuur van zalen en partnerruimtes. Verder worden er in 2024 en 2025 nieuwe proposities ontwikkeld voor sponsoring en fondsenwerving voor aanvullende activiteiten en projecten in de Vernieuwde Centrale Bibliotheek, onderzoek naar digitale transformatie, extra digitale faciliteiten, beeldende kunst in de publieke ruimte of acquisitie van erfgoed. Ook wordt er een nieuw en gebruiksvriendelijk vrienden- en donateursprogramma opgezet voor potentiële individuele schenkers en nalatenschappen, geïnspireerd door instellingen als bijvoorbeeld Diergaarde Blijdorp.

Bibliotheek Rotterdam innoveert bovendien op het gebied van impactmeting. In 2024 start Bibliotheek Rotterdam met het trainen van alle teams op het gebied van het opstellen van verandertheorieën en impact management. Dit is de start van een traject dat moet leiden dat een systeem waarbinnen de impact van de activiteiten van Bibliotheek Rotterdam kan worden gemeten. Hiermee brengen ze niet alleen de ontwikkeling en groei in impact in kaart, maar verkrijgen ze ook informatie om de effectiviteit van inzet van mensen en middelen te optimaliseren.

Vernieuwing Centrale Bibliotheek

In verband met de grootschalige vernieuwing van de Centrale Bibliotheek aan de Hoogstraat, is dit gebouw van ca. medio 2025 tot en met 2028 gesloten. Tijdens deze periode is de Centrale Bibliotheek gevestigd in de tijdelijke vestiging in de Librijesteeg. Deze periode valt samen met de beleidsperiode die in het Meerjarenbeleidsplan wordt beschreven. Ondanks de tijdelijke teruggang in vierkante meters (van circa 23.000 m² naar circa 17.000 m²) en het missen van de karakteristieke eigenschappen van de iconische Centrale Bibliotheek aan de Hoogstraat, stelt Bibliotheek Rotterdam alles in het werk om Rotterdammers in deze transitie mee te nemen en toch een volledige dienstverlening te bieden. De collectie blijft in omvang vrijwel gelijk, evenals het aantal studieplekken. Voor alle doelgroepen continueren ze de programma's, zij het in een iets andere vorm. Deze periode zal door Bibliotheek Rotterdam wordt benut om te leren en te experimenteren met nieuwe vormen van programmering, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een openbare keuken, digitaal te experimenteren en samen te werken met nieuwe creatieve partners, zoals het Hout en Meubileringscollege. Voor jongeren experimenteert Bibliotheek Rotterdam met nieuwe ruimtes/ studio's op het gebied van contentcreatie.

Advies onafhankelijk adviseur

Het meerjarenbeleidsplan is beoordeeld door een onafhankelijk bibliotheekexpert, mevr. A. Rube. Mevr. Rube is jarenlang directeur geweest van de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken in Zuid en Noord-Holland (Probiblio) en a.i. directeur van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Op dit moment is ze directeur van de Schrijverscentrale. Aan mevr. Rube is gevraagd het meerjarenbeleidsplan te beoordelen aan de hand van drie vragen:

1. Geeft het meerjarenbeleidsplan voldoende invulling aan de wettelijke taken die bibliotheken conform de Wsob dienen te vervullen?
2. Geeft het meerjarenbeleidsplan voldoende invulling aan de uitgangspunten meerjarenbeleid 2025 – 2028 die door de gemeenteraad zijn vastgesteld?
3. Past het meerjarenbeleidsplan in voldoende mate bij de ontwikkelingen die u nu en in de toekomst binnen de bibliotheeksector ziet voltrekken, ten aanzien van de aard, inhoud en organisatie van bibliotheekdiensten?

Mevr. Rube heeft alle drie de vragen bevestigend beantwoord. Haar oordeel over het plan is positief, ze waardeert de helderheid van het plan, alsook de toelichting op en onderbouwing van de voorgenomen activiteiten. Het plan is gebaseerd op degelijke onderzoeken en analyses. Het verwijst waar nodig en zinvol naar relevante kaders, afspraken en overeenkomsten. Het heeft reële en toekomstgerichte ambities en plannen, die, wanneer Bibliotheek Rotterdam is staat wordt gesteld dit plan ten uitvoer te brengen, flinke stappen zetten in de richting van toekomstbestendigheid.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Het huidige financiële kader wordt gevormd door de subsidiehoogte die in 2020 is vastgesteld. In 2024 bedraagt de subsidie € 23.030.000, -. Bibliotheek Rotterdam heeft een meerjarenbeleidsplan (incl. meerjarenbegroting) ingediend, dat passend is binnen het huidige financiële kader. Het huidige financiële kader wordt daarom voortgezet in de volgende beleidsperiode, rekening houdende met jaarlijkse indexatie (accres). Dit zal als zodanig in de begroting van 2025 worden doorgevoerd.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, L.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb